

**GRØNLAND,
DANMARK,
OG FREMTIDEN
FOR ARKTIS**

**ARTIKLER FRA
RÆSON**

Indhold:

Lars Bangert Struwe: Det er faktisk ikke til grin, at Trump vil købe Grønland. Det handler om verdensherredømmet (16.08.2019)	3
Kristian Jensen om det dansk-amerikanske forhold: Det sender et temmelig kedeligt signal, at vi bliver droppet med 14 dages varsel. Så tæt en allieret var Danmark altså alligevel ikke! (21.08.2019)	5
Lars Bangert Struwe: Trump er ustyrlig – og har han set sig gal på Danmark. Vi er nu for alvor ramt af den kolde vind over Atlanten (21.08.2019).....	8
Anders Storgaard (KU): USA har forladt os. Så hvad gør vi nu? Vi gør som Donald Trump (22.08.2019)	11
Naser Khader: Selvfølgelig er Grønland ikke til salg – men tanken er ikke så absurd, som man skulle tro (22.08.2019)	14
Steen Holm Iversen: Balladen om Grønland er ikke ovre, og intensiteten vil øges, i takt med at den amerikanske valgkamp skrider frem (23.08.2019).....	17
Seniorforsker Hans Mouritzen: Trump har slet ikke brug for at købe Grønland, for USA kan allerede gøre, hvad de vil (24.08.2019).....	20

”Spillet om Grønland” er en e-bog udgivet af RÆSON MEDIER. Ansv. Chefredaktør: Jakob Kromann. Første udgave 26/8 2019. Forsidefoto: Tearbringer (2013)

Lars Bangert Struwe: Det er faktisk ikke til grin, at Trump vil købe Grønland. Det handler om verdensherredømmet (16.08.2019)

Kina og Rusland udfører USA's status som verdens eneste supermagt. Det har i amerikanske øjne udløst en kamp om verdensherredømmet – og derfor er USA interesseret i bl.a. Arktis, herunder Grønland. Det har – tydeligvis – store konsekvenser for Rigsfællesskabet.

Donald Trumps tanker om at købe Grønland har vakt furore i den danske offentlighed. Udtryk som ”manden er jo gal” og ”nu rabler det for Trump” har prydet medier af forskellig slags. Meget forudsigelige reaktioner i den danske offentlighed – men lad os lige læne os lidt tilbage og se på idéen i et strategisk og storpolitisk perspektiv.

Kampen om verdensherredømmet lyder som en tegneserie eller en ufattelig dårlig film, men det er efter min mening den allerbedste beskrivelse af den situation, som USA føler, at det står midt i – og føler er her et langt bedre analytisk greb end så meget andet. For det ER en følelse, vi her taler om, og kun delvist realiteter. Men det var dét, Trump blev valgt på: En følelse af at USA var ved at tabe førstepladsen i det internationale system – med andre ord: verdensherredømmet.

Trump – og såvel republikanere som demokrater – er dybt bekymret over udviklingen i Kina (og til dels over Rusland). Man har med bekymring set en kinesisk økonomisk ekspansion, som nu synes at blive fulgt op med en – mere eller mindre diskret – geografisk ekspansion. Det sker i Asien og i Afrika, og der har været bekymrende kinesisk interesse for Island og Grønland.

Ved dens lancering i 2017 pegede den amerikanske sikkerhedsstrategi meget klart på, at Kina og Rusland nu er de største trusler imod USA. De udfordrer USA's plads i verden. Med andre ord har de lanceret en kamp om verdensherredømmet. Når Trump er interesseret i Grønland, er det altså et element i den almene amerikanske bekymring over særligt kinesisk ekspansion. Ud fra dette perspektiv giver Trumps tanker langt mere mening og er ikke en gal mands værk, men en meget bekymret mand, der ser verden forandre sig til USA's ugunst.

Når Trump er interesseret i Grønland, er det altså et element i den almene amerikanske bekymring over særligt kinesisk ekspansion

I Danmark og store dele af Europa har vi vænnet os til at se Trump som en gal mand; en, vi kun kan foragte. Denne indstilling giver hele tiden bagslag. I danske medier har vi nærmest droppet den objektive tilgang til Trump, og han analyseres konstant som en forstyrret afviger. Han portrætteres også som en præsident uden støtte i befolkningen – det er bare ikke sandheden. Han har en solid basis i befolkningen, og demokraterne er pt. optagede af hård intern rivalisering. De risikerer at lave endnu et Hillary-flop, hvor de vælger en præsidentkandidat, der ikke kan samle de nødvendige valgmandstemmer.

USA er først og fremmest optaget af ikke at tabe til Kina – og Kina er omvendt optaget af at vinde, senest i 2049 i hundredåret for den kommunistiske overtagelse af magten i Kina. I denne kamp om

verdensherredømmet er klassiske magtbalanceemner tilbage i den internationale politik. Det betyder bl.a., at man ønsker kontrol med de såkaldte Chokeypoints og Sea Lines of Communication (SLOC). Det er begreber, der stammer fra 1800-tallet og den amerikanske flådestrateg Alfred T. Mahans analyser af, hvordan Storbritannien i 1600- og 1700-tallet blev verdens førende stormagt. Disse analyser byggede på en analyse af sømagt. Og så er vi tilbage ved den amerikansk-kinesiske konkurrence. For Kina og USA's kamp kommer i særdeleshed til at stå på verdenshavene – fredeligt eller ej. Man skal have kontrol med verdenshandelen, så man kan vinde økonomiske fordele. Og verdenshandlen transporteres fortsat til søs på containerskibe (ofte ejet af danske rederier).

I hele denne kamp om verdenshavene – og derved kontrol med handelen og i sidste ende verdensherredømmet – er chokepoints og SLOC'er helt afgørende. Chokeypoints er fx Suezkanalen, Panama-kanalen, Hormuzstrædet og de danske stræder. En ny SLOC er imidlertid Nordøstpassagen i de arktiske egne langs Ruslands nordkyst. Kontrollen med denne kan betyde kontrol med en rute, der kan forbinde Kina med Europa – uden om Kinas rival: Indien. Derfor har Nordøstpassagen stigende interesse for Kina, der ikke kun ser sig i konkurrence med USA, men også med Rusland og særligt Indien.

Den amerikanske administration forstår fulgt ud den kinesiske interesse for Grønland. Tiden, hvor vi taler om et fredeligt Arktis, er ovre, og det kommer til at medføre et stort pres på Kongeriget Danmark. Der vil komme voksende amerikanske krav om, at vi er i stand til at kontrollere området – hvilket er umuligt for et land på vores størrelse. Men øget patruljering og overvågning i luften, på land, på havet (og i havet) vil være meget naturlige amerikanske krav til os – og derfor vil der komme endnu flere krav om, at vi skal investere i forsvaret.

Danmark er med til at kontrollere to SLOC'er og to chokeypoints, henholdsvis i Arktis og i Østersøen. Vi er fanget af geografien og vores allierede USA, der i konkurrencen om verdensherredømmet vil komme med store krav til os de næste mange år. Det bliver dyrt på mange måder. ■

**Vi er fanget af geografien og vores allierede USA,
der i konkurrencen om verdensherredømmet vil
komme med store krav til os de næste mange år.
Det bliver dyrt på mange måder**

Kristian Jensen om det dansk-amerikanske forhold: Det sender et temmelig kedeligt signal, at vi bliver droppet med 14 dages varsel. Så tæt en allieret var Danmark altså alligevel ikke! (21.08.2019)

Det sender et temmelig kedeligt signal, at vi bliver droppet med 14 dages varsel. Så tæt en allieret var Danmark altså alligevel ikke! Det bliver ikke bare læst og noteret i Washington og København, men i mange hovedstæder verden over.

ET STATSBesøg er diplomatiets svar på Champions League. Det er det fineste og mest omfattende besøg mellem to lande og den bedste mulighed for at forstærke båndene mellem regeringer, embedsmænd og erhvervsliv. Derfor er det en kæmpe udfordring for Danmark, at Donald Trump i et tweet kastede tusindvis af timers forberedelse i skraldespanden.

For hvilket signal sender det til omverdenen, til amerikanske politikere, investorer og erhvervsforbindelser? Hvilken betydning får det for Grønlands interesse i at have tættere samarbejde med amerikanerne om sikkerhedspolitik og øget udbytte af den amerikanske tilstedeværelse? Hvad betyder det for Danmarks mulighed for at bruge vores arktiske rolle til at træde mere centralt ind på verdensscenen? Alt dette kommer regeringen og de dygtige diplomater i udenrigsministeriet til at arbejde hårdt på at få afklaret i de næste dage, uger og måneder.

Jeg har selv prøvet at aflyse et statsbesøg, da kupforsøget i Tyrkiet og Erdogans fremfærd med undtagelsestilstand og fængsling af politiske modstandere umuliggjorde, at Dronningen skulle på besøg i Tyrkiet. Det krævede en stor indsats for ikke at smadre vores adgang til at kunne drøfte problemer direkte med den tyrkiske regering og i forhold til at kunne hjælpe danske virksomheder i landet. En aflysning af et statsbesøg kræver derfor – under normale omstændigheder og med normale politikere – grundige overvejelser. Men vi lever i tider, hvor intet er normalt.

En aflysning af et statsbesøg kræver derfor – under normale omstændigheder og med normale politikere – grundige overvejelser. Men vi lever i tider, hvor intet er normalt

FOR UDENFORSTÅENDE kan et statsbesøg virke meget fokuseret på den besøgende statsleders person, her: præsident Trump. Men faktisk er det vigtigste ved besøget de mange kontakter, der skabes op til, under og efter selve mødet. De etableres fx på diplomatisk niveau ved udarbejdelse af erklæringer, fælles initiativer og forbindelser til senere brug. Det er de kontakter, som Danmark ville kunne trække på i de kommende måneder og år. Danmark har traditionelt været stærkt forbundet med både demokratiske og republikanske præsidenter, men under præsident Trump har det været svært at holde fast i og udvikle kontakter på grund af de mange og hyppige udskiftninger.

Det ville også have været et signal om en tæt dansk placering i USA's øjne, at præsidenten valgte at besøge Danmark, når der var så mange andre europæiske lande, som også gerne ville have slået dørene

op for et besøg. Og dermed ender det med at sende et temmelig kedeligt signal, at vi bliver droppet med 14 dages varsel. Så tæt en allieret var Danmark altså alligevel ikke! Det bliver ikke bare læst og noteret i Washington og København, men i mange hovedstæder verden over.

Fra erhvervslivets side ville et statsbesøg blive brugt til at gøre opmærksom på danske virksomheders evner og måske få afklaret nogle forhindringer for samhandel. Et statsbesøg fra Donald Trump ville trække USA's medieinteresse til Danmark og dermed eksponere os overfor verdens mest købedygtige befolkning. Derfor har danske virksomheder stået på den anden ende, siden præsidenten inviterede sig selv på besøg. De samme virksomheder står nu med håret i postkassen og en muligvis endnu længere vej end før til indflydelse på USA's beslutningstagere.

Den danske regering [kunne] ikke gøre andet end at give en blank og direkte afvisning af Donald Trumps ide om at købe Grønland. Men det ændrer ikke på, at vi nu står med en betydelig udfordring: At få rettet op på det diplomatiske sammenbrud som et aflyst statsbesøg er

GRØNLAND ER EN del af det danske kongerige og selvfølgelig ikke til salg. Punktum. Grønland er samtidig med til at give Danmark adgang til lande, som normalt ligger over vores liga. Som ét af fem arktiske lande er Danmark med ved bordet med USA, Rusland og Canada samt Norge, når beslutninger om udviklingen i nord skal træffes. Klimaforandringer, afsmeltning af is og nye handelsruter giver Danmark en enestående interesse fra mange andre lande. Og Danmark har, siden Connie Hedegaard var miljøminister i 00'erne, dygtigt spillet sammen med det grønlandske selvstyre for at styrke den position. Derfor kunne den danske regering ikke gøre andet end at give en blank og direkte afvisning af Donald Trumps ide om at købe Grønland. Men det ændrer ikke på, at vi nu står med en betydelig udfordring: At få rettet op på det diplomatiske sammenbrud som et aflyst statsbesøg er.

Når Danmark har været en tæt allieret af USA, så skyldes det, at vi historisk har haft grundlæggende fælles interesser i en international regelbaseret verdensorden. At vi deler troen på markedsøkonomi og det enkelte menneskes frihed. Og at vi er villige til at gøre en indsats for at forsvare de værdier. Den interesse har vi fortsat, uanset hvem der måtte være amerikansk præsident i en kortere eller længere periode. Derfor er USA en allieret, som vi fortsat skal sikre et tæt samarbejde med.

Heldigvis har vi to stærke kræfter i spidsen for det arbejde: Den danske ambassadør i USA, Lone Wisborg, er en af Danmarks allerdygtigste og mest erfarne diplomater med tung erfaring fra poster både hjemme og ude i verdens brændpunkter. Og i spidsen af Udenrigsministeriet sidder Danmarks tidligere ambassadør i USA, Lars Lose, som har et indgående kendskab til amerikanske beslutningstagere og er et godt navn i Trump-administrationen.

Jeg tror, at vi i den kommende tid vil se en intensiveret indsats for at få danske ministre, politikere og

erhvervsfolk på besøg i USA – og ikke kun i forhold til centraladministrationen i Washington. Meget af amerikansk politik foregår på delstatsniveau med guvernørerne som afgørende beslutningstagere. Danmarks forhold til USA skal holdes tæt og varmt. Ikke på grund af eller på trods af præsidenten. Men fordi det er i både Danmark og USA's interesse, uanset hvem der politisk er i spidsen for vores to lande. ■

Danmarks forhold til USA skal holdes tæt og varmt. Ikke på grund af eller på trods af præsidenten. Men fordi det er i både Danmark og USA's interesse

Lars Bangert Struwe: Trump er ustyrlig – og har han set sig gal på Danmark.
Vi er nu for alvor ramt af den kolde vind over Atlanten (21.08.2019)

Trump's aflysning af sit besøg i Danmark betyder først og fremmest et dårligt dansk-amerikansk forhold i nogen tid fremover – og det viser samtlige NATO-stater, at man ikke skal svigte Trumps politik på den internationale scene.

Morgenens overraskelse var, at Trump aflyste sit statsbesøg i Danmark. Det er en beslutning, der gør ondt i statsministeriet, i udenrigsministeriet, i forsvarsministeriet og på den amerikanske ambassade i København. Lad ingen tvivl herske derom. Nogle er måske glade for at undgå at skulle mødes med præsidenten. Men politisk er det et stort problem.

Der er flere spor i denne sag: 1) Den amerikanske administration, der tydeligvis ikke kan styre deres præsident, 2) Danmark, der ikke vil sælge Grønland, og så ikke mindst 3) de manglende danske militære bevillinger og vigende tilslutning til USA's internationale operationer.

Når vi ser på denne sag, er det åbenlyst, at der ikke er nogen "deep state", der styrer USA fra et bureaukratisk kontrolrum. Det er både godt og positivt, at præsidenten tager selvstændige beslutninger – men det er samtidig dybt bekymrende, at administrationen i Det Hvide Hus ikke kan styre deres præsident. For hvis de kunne det, havde vi aldrig stået i denne situation. Endnu mere bekymrende er det, hvis nogen af præsidentens rådgivere endda har ment, at man bare kunne købe Grønland. I skrivende stund ved vi ikke, hvad der er op og ned i dette spørgsmål.

Vi har vænnet os til en præsident, der i sine tweets siger og gør meget. Men langt hen ad vejen har den førte politik ikke været anderledes og relativt rationel i forhold til USA normale positioner. Ruslandspolitikken har desuden ikke været hårdere siden Reagans dage – på trods af Trumps udtalelser og tweets.

Man burde i både det amerikanske udenrigsministerium og i Det Hvide Hus have stoppet hele historien om køb af Grønland, men det kunne – eller gjorde – man ikke

Man burde i både det amerikanske udenrigsministerium og i Det Hvide Hus have stoppet hele historien om køb af Grønland, men det kunne – eller gjorde – man ikke. Det burde være klart for de fleste, at Danmark ikke kan sælge Grønland til USA. Vi kan ikke handle med vore indbyggere. Det hører til en type af politik, der forsvandt i 1945.

Problemet er imidlertid, at sikkerhedspolitik i dag i højere og højere grad minder om tiden før 1945. Magtpolitikken minder om rå magtbalancepolitik fra 1700 til 1918, og de politiske strømninger minder om dem, verden oplevede i 1918-1939. Denne udvikling er blandt andet drevet af Trumps meget

personlige politik og ønske om at bibeholde USA som verdens førende stat. Jeg har med et blink i øjet kaldt det ”[kampen om verdensherredømmet](#)” – og når USA, Kina og Rusland kæmper om magten, så trædes små stater som Danmark under føde.

De amerikanske præsidenter i tiden efter Anden Verdenskrig skabte og støttede op om den liberale verdensorden. Denne byggede på internationale institutioner som fx FN, som USA til en vis grad overbetalte til. Til gengæld fik USA en politisk masse støtte og frihandel. Dette er Trumps politik et grundlæggende opgør med. Han ordner sagerne bilateralt, og han samler ikke sine allierede om amerikansk lederskab. Hans politik er et opgør med den liberale orden – og der er en høj risiko for, at det kommer til at gøre mindst lige så ondt på USA som på alle andre.

Vore allierede i NATO vil se på denne episode med næsten samme holdning, som vi gør i Danmark. Men alle vil tænke: Hvordan kan vi undgå, at det næste gang er os, der bliver kastet rundt med? Svaret er klart og tydeligt: Invester 2 pct. af BNP for forsvaret.

Danmarks geopolitiske hovedpine er, at vi ligger strategisk vigtigt i to sammenhænge – og at vores forsvarsbevilling ikke afspejler dette

Trump har set sig gal på alle, der ikke betaler, hvad han mener, er deres del af regningen. Vennerne er dem, der i NATO betaler 2 pct. af BNP, og det betyder, at han fx fastholder besøget til Polen, der netop betaler deres 2 pct. Uden i øvrigt at bidrage nævneværdigt til internationale operationer eller have et forsvar, der bruger de 2 pct. effektivt.

Danmarks geopolitiske hovedpine er, at vi ligger strategisk vigtigt i to sammenhænge – og at vores forsvarsbevilling ikke afspejler dette. Vi har kontrollen med eller ligger ved to vigtige sejlruiter: Nordøstpasset og de danske stræder. Begge steder har USA brug for, at vi har den fulde kontrol over området, så amerikanske styrker kan operere der frit. Det kan Danmark kun i et samarbejde med USA og vore NATO-allierede, men vi gør – efter amerikansk mening – ikke nok. Vi har kun en vis militær kontrol over, hvad der foregår i Arktis omkring Grønland og ingen kontrol med det såkaldte GIUK Gap – linjen imellem Grønland, Island og Storbritannien, som har en meget væsentlig geostrategisk betydning. Det bekymrer USA, der derved kan se frem til – i tilfælde af krise eller direkte krig – at skulle kæmpe sig frem til Østersøen. Derfor ønsker USA langt bedre kontrol med Grønland – og her ligger nok den reelle årsdag til Trumps interesse for at købe landet.

Endelig skal vi ikke forklejne, at USA frygter, at Danmark ikke vil sende specialstyrker til Syrien og ikke vil deltage i flådeoperationen ved Hormuzstrædet. Den slags betyder faktisk noget i Washington. Samlet førte det til, at Trump aflyste sit besøg, og at Danmark vil ligge under pres for at øge sine militære bevillinger de næste mange år. Der blæser en kold vind hen over Atlanten, og Danmark er ramt. ■

**Danmark vil ligge under pres for at øge sine
militære bevillinger de næste mange år. Der
blæser en kold vind hen over Atlanten, og
Danmark er ramt**

Anders Storgaard (KU): USA har forladt os. Så hvad gør vi nu? Vi gør som Donald Trump (22.08.2019)

Det Hvide Hus står uden moralsk og politisk lederskab, mens Danmark står med en utilregnelig allieret. En allieret, som ellers har været fuldstændig afgørende for vores sikkerhed i over et halvt århundrede. Nu er det på tide at styrke rigsfællesskabet og sætte Danmark først.

DONALD TRUMP brød alle diplomatiske etikker ved at aflyse hans planlagte statsbesøg til Danmark. Et besøg, han vel at bemærke selv havde inviteret sig på. Og på hvilket grundlag kom aflysningen? At vores statsminister ikke havde i sinde at sælge 50.000 af sine borgere som kvæg og størstedelen af vores territorium, som var det en offergave til en romersk kejser. Til trods for at danske soldater har kæmpet og blødt side om side med amerikanerne, så valgte den amerikanske præsident at give os diplomatiets svar på en fuck-finger. Det er meget sigende for en præsident, hvis respekt for demokratiske stater, trofaste allierede og liberale institutioner ofte kan ligge på et meget lille sted, mens verdens diktatorer fra Putin Kim Jong-un bliver mødt med beundring.

Jeg tilhører hverken dem, der som [Jakob Ellemann mener](#), at det nu er vores job at please den amerikanske præsident nok til forbedre vores forhold, eller dem, der mener, at dette bør være afslutningen på vores historiske samarbejde med USA. Vores transatlantiske forhold er simpelthen for vigtigt til at lade sig ødelægge af én amerikansk præsident, uanset om han kun sidder ét år mere eller får en periode til.

Men på kort sigt er det åbenlyst, at Danmark ikke kan stole på USA's nuværende administration, for hvis ikke engang en så klokkeklar aftale som et statsbesøg kan overholdes, hvad skal så afholde Trump fra at løbe fra alle andre løfter? Han har allerede forladt Parisaftalen, atomaftalen med Iran og truet med at trække sig fra NATO. Med ham ved roret må man forvente det uforventelige. Selv den mest forblændede Trump-fan må kunne se, at Trump ikke har nogen konsistent udenrigspolitisk strategi udover at tryne allierede for at vinde indenrigspolitiske points. Og hvis man rent faktisk elsker sit land, som mange Trump-tilhængere på højrefløjen plejer at betone, så ved man også godt, at det ikke er holdbart for Danmark at være en nyttig idiot for Trump-regeringen.

Hvis USA bare ønsker at bruge denne [vestlige] førertrøje til at kræve landområder og ydmyge små demokratiske lande, så er det på tide, at vi holder op med at følge dem

Dette har en række helt lavpraktiske konsekvenser: Ønsker vi fx at betro danske soldater til en amerikansk ledet operation i Hormuzstrædet, hvor Trumps dagshumor skal afgøre, hvorvidt danske liv skal placeres midt i en potentiel krig mod Iran? Jeg gør i hvert fald ikke. Eller hvad med i Irak og Syrien, hvor Danmark i dag løfter en tung del af byrden med at træne, uddanne og støtte de lokale soldater: Skal vi sende danske soldater i skarpe missioner her? Jeg vil ikke være tryk ved det.

FUNDAMENTET FOR, at jeg ligesom mange andre har bakket vores tætte relation til amerikanerne

op, er, at der tidligere lå en fælles respekt mellem vores allierede lande, hvor USA tog førertrøjen på for den demokratiske og vestlige verden. Hvis USA bare ønsker at bruge denne førertrøje til at kræve landområder og ydmyge små demokratiske lande, så er det på tide, at vi holder op med at følge dem.

På lang sigt er det dog værd at huske på, at USA er mere end blot Trump. Hvorvidt han bliver en parentes i historien, fordi landet snart vender tilbage til at ville beskytte den verdensorden, de selv har sat i verden, eller om vi kommer til at se en tilbagevenden til et regulært isolationistisk USA, der – med Monroe-doktrinen [idéen om at USA har en strategisk interessesfære i sit umiddelbare nærområde, red.] som ledetråd – kun gider at beskæftige sig med andre dele af verden, hvis der er kortsigtet profit i sigte, kan kun tiden vise. Men fra et dansk perspektiv betyder det, at vi bliver nødt til at sprede vores sikkerhedspolitiske æg bedre, end vi gør i dag.

For det første bør dette være et kæmpe *wake-up call* til politikere fra alle dele af rigsfællesskabet om, at der intet naturgivent er i, at vores kongerige ikke kan blive en kasterbold i stormagternes spil – og at vi derfor står væsentligt stærkere sammen end hver for sig. Med en grønlandsis, der smelter med lynets hast, vil presset på øen kun vokse, og intet økonomisk mineral-mirakel vil kunne give grønlænderne den slagkraft, der skal til for rent faktisk at opretholde en reel selvstændighed, hvis de forlader rigsfællesskabet.

Den danske regering bør lade denne oplevelse være startskuddet til en reformation af rigsfællesskabet til et moderne, langtidsholdbart projekt, som alle parter kan se sig selv i

Den danske regering bør lade denne oplevelse være startskuddet til en reformation af rigsfællesskabet til et moderne, langtidsholdbart projekt, som alle parter kan se sig selv i. Et godt sted at starte kunne være at opruste militært i Arktis, så vi selv kan beskytte Grønland, og at lave et særskilt ministerium for rigsfællesskabet, der kan sætte fokus på fælles koordination. Men det afgørende må være at finde ud af, hvad der skal til for, at man også fra grønlandsk og færøsk side kan se en fremtid i projektet.

FOR DET ANDET skal vi udbygge det sikkerhedspolitiske samarbejde med vores europæiske allierede, mens vi med en sund skepsis holder døren åben for USA. For nuværende er der intet, der tyder på, at Europa vil kunne udfylde det tomrum, som en amerikansk politisk tilbagetrækning vil resultere i – og de fleste aktuelle ideer er urealistiske, såsom den famøse EU-hær, der kun lader sig gøre i en tysk-fransk feberfantasi. De europæiske lande er simpelthen kulturelt, sprogligt og militært for forskellige til at ville opgive så afgørende suveræniteter.

Men det er ikke det samme, som at der ikke kan være et ræsonnement i et stærkt europæisk forsvarssamarbejde – og som absolut minimum bør Danmark opruste både militært på Forsvaret og diplomatisk på en udenrigstjeneste, der aldrig har været dårligere udrustet i en mere afgørende og usikker tid.

Dybt i mit hjerte er jeg stadig forelsket i det USA, som vi skylder vores demokratiske frihed til, og som har været med til at skabe den mest fredelige periode, vores europæiske kontinent har kendt til. Men

Danmark kan efter et så afgørende tillidsbrud ikke sidde tilbage som en forladt kæreste og bede til, at Trump kommer på bedre tanker. Nu er det på tide at vise, at vi kan stå på egne ben og med Trumps eget slogan: at sætte Danmark først. Så længe den nuværende præsident sidder i Det Hvide Hus, kan vi ikke længere regne med USA. ■

**Danmark kan efter et så afgørende tillidsbrud
ikke sidde tilbage som en forladt kæreste og
bede til, at Trump kommer på bedre tanker. Nu
er det på tide at vise, at vi kan stå på egne ben og
med Trumps eget slogan: at sætte Danmark først**

Naser Khader: Selvfølgelig er Grønland ikke til salg – men tanken er ikke så absurd, som man skulle tro (22.08.2019)

USA bliver nødt til at spille med musklerne, også selvom det provokerer en nær allieret som Danmark. Med sit tweet om et muligt køb af Grønland fik præsident Trump faktisk signaleret til regeringerne i Beijing og Moskva, at USA ikke vil tillade nogen form for tvivl om, at Grønland er under amerikansk beskyttelse.

GRØNLAND ER IKKE til salg. Hele verden ved i dag, at Grønland er en del af Rigsfællesskabet og dets status uændret, siden den nye Grundlov blev vedtaget i 1953. Sammen med tronfølgeoven, Rigsdagens sammensætning og forholdet til udlandet var Grønlands selvstyre et af de fire vigtigste punkter i grundlovsændringen.

Grønland fik dengang samme status som amterne, men også repræsentation i Folketinget. Det var en hårfin balancegang at sikre Grønland som en del af riget, fordi allerede i 1946 fik den danske regering et tilbud at købe Grønland. Derfor var tanken – eller rygten – ikke absurd, da det begyndte at florere i medierne i sidste uge. Det var snarere absurd helt at afvise signalet uden at kende detaljerne i de diskussioner, der har været om Grønland i Det Hvide Hus.

Lad mig starte med at forklare baggrunden for Grønlands nuværende status, og hvorfor idéen om at købe Grønland ikke var grebet ud af den blå luft.

Da Venstres Erik Eriksen dannede sin VK-regering i 1950 var det netop for at sikre den ny Grundlov. Det vigtigste for ham var afskaffelsen af tokammersystemet. Derfor var det den konservative udenrigsminister Ole Bjørn Krafts lod at sikre den position, som Grønland i dag har i Rigsfællesskabet.

I min sommerferie stødte jeg på Ole Bjørn Krafts principper om gudstanken, folketanken og rigstanken, som han var dybt inspireret af: Gudstanken handler om, at Danmarks folk er et gudsfolk. Folketanken tilsikrer dansk kultur, dansk jord og dansk erhverv mod fremmed indflydelse. Og rigstanken er vendt mod opfattelsen af Danmark som et lille magtesløst land – og mod salget af De Vestindiske Øer, Islands løsere tilknytning til riget samt løsrivelsesbevægelsen på Færøerne og Grønland.

Kraft havde været forsvarsminister i befrielsesregeringen. Han var derfor ikke helt uprøvet, da han blev udenrigsminister, og han forsøgte gennem sin ministertid at fastholde de tre principper, han havde haft som ung, selvom det var vanskeligt. Statsminister Erik Eriksen ville for alt i verden have ændret Grundloven. Desuden var VK-regeringen afhængig af Det Radikale Venstre, der formentlig ikke var enig med Ole Bjørn Kraft i noget som helst. Alligevel blev principperne i gudstanken, folketanken og rigstanken bærende for hans embedsperiode. Udbygningen af NATO-samarbejdet blev prioriteret, og han fik ratificeret aftalen med USA om dets deltagelse i forsvaret af Grønland og dets ret til at have baser på Grønland.

USA har stadig ikke fremsat et officielt ønske om at købe Grønland. Derfor havde det nok været klogt fra dansk og grønlandsk side slet ikke at kommentere på snakken

GRØNLAND HAR NOK frygtet Ole Bjørn Kraft, men frygten viste sig at være ubegrundet, fordi han i store træk videreførte den socialdemokratiske statsminister Hans Hedtofts Grønlandspolitik – selvom Krafts ærinde var et andet end Hedtofts. For Kraft handlede det ikke kun om at sikre USA's interesse i at forsvare Danmark ved at bibeholde det strategisk vigtige Grønland i Rigsfællesskabet. Det handlede i langt højere grad om at fastholde Rigestanken.

Kraft mente ikke, at et folk på (dengang) kun 20.000 mennesker kunne blive selvstændigt, men han var – måske netop derfor – stærk fortalende for, at Grønland skulle forblive i Rigsfællesskabet på grund af vores delte historie og værdien af national vilje til ”samhørighed og fællesskab”. Historikeren Christian Egander Skov har beskrevet Ole Bjørn Krafts ungdomstanke i Historisk Tidsskrift. I artiklen ”Dansk radikalkonservatismes sekulærreligion” kan man læse, at Rigestanken var kernen i opgøret med småstatsmentaliteten. Kraft ønskede helt fra sine unge år, at danskerne skulle mindes om, at riget var større end selve Danmark. Med Grundloven af 1953 blev Grønland sikret den plads i Rigsfællesskabet, som Kraft ønskede, og tanken om at sælge Grønland – som De Vestindiske Øer var blevet det, da Kraft var ung – blev begravet; indtil Wall Street Journal i sidste uge [skrev](#), at der var rygter om, at præsident Trump – ”with varying degrees of seriousness” – legede med tanken.

Mange så imidlertid bort fra, at præsident Trump slet ikke havde sagt noget offentligt om, at han ville købe Grønland. Det var et rygte, som han så derefter tweetede om. USA har stadig ikke fremsat et officielt ønske om at købe Grønland. Derfor havde det nok været klogt fra dansk og grønlandsk side slet ikke at kommentere på snakken. Det er som tommelfingerregel ikke en god idé at kommentere på rygter, når det gælder udenrigs-, forsvars- og sikkerhedspolitik.

I BÅDE LIBERALE og konservative tænketanke i Washington DC, der normalt ikke støtter præsident Trump, var tanken dog langt fra så ”absurd”, som statsministeren syntes, rygtet var. Mange Washington-baserede tænketanke er opmærksomme på, at Kina, Rusland og Iran omgår eller direkte bryder de selvsamme internationale retsprincipper, som vi andre har forpligtet os at forsvare. De udfører USA's status som verdens eneste supermagt. USA kan og vil ikke bryde internationale konventioner og principper, men kan heller ikke sidde på hænderne. I kampen om verdensherredømmet indgår bl.a. Arktis, herunder Grønland.

Skulle Grønland alligevel vælge helt at forlade Rigsfællesskabet en dag, vil det med stor sandsynlighed lede landet ind i et meget snævert afhængighedsforhold til USA

Ingen siger det højt, men der er heller ingen, der klager over, at Trump engang imellem tager munden lidt for fuld på Twitter, som han gjorde, da han et par dage senere bekræftede ønsket om, at USA gerne vil købe Grønland. USA bliver nødt til at spille med musklerne, også selvom det provokerer en nær allieret som Danmark. Med sit tweet om Grønland fik præsident Trump eftertrykkeligt signaleret til regeringerne i Beijing og Moskva, at USA ikke vil tillade nogen form for tvivl om, at Grønland er under amerikansk beskyttelse, for nu at sige det lidt diplomatisk. Andre vil nok bruge ord som interessesfære.

JEG ER SÅ HELDIG, at jeg har besøgt Grønland. Grønland minder mig på visse punkter om min barndom i Mellemøsten. Det er en befolkning med en utrolig åbenhed, gæstfrihed og imødekommenhed, der er stolte af deres rødder – både de grønlandske og de danske. Det ville være særdeles ærgerligt, hvis Grønland en dag forlod Rigsfællesskabet. Det mener jeg både ud fra en sikkerhedspolitisk betragtning, men også ud fra det, som Ole Bjørn Kraft kaldte folketanken og rigstanken.

Men Grønland har selvfølgelig frihed til at forlade Rigsfællesskabet, og Danmark gør klogt i at respektere, at der i Grønland er reelle ønsker om deres egen forfatning. Det skal vi gøre ved at fortælle vores venner i Grønland, at en forfatning kan rummes inden for Rigsfællesskabets rammer, så længe den ikke skaber usikkerhed om Grønlands nuværende forfatningsmæssige stilling i riget.

Skulle Grønland alligevel vælge helt at forlade Rigsfællesskabet en dag, vil det med stor sandsynlighed lede landet ind i et meget snævert afhængighedsforhold til USA. Jeg tror, grønlænderne skal være glade for, at udenrigs-, forsvars- og sikkerhedspolitikken fortsat hører under København og ikke bestemmes i Washington DC eller i Moskva eller Beijing. Den autonomi og det gode forhold, Danmark og Grønland har haft siden 1953 bl.a. på grund af daværende udenrigsminister Ole Bjørn Kraft, opnås næppe i andre fællesskaber end Rigsfællesskabet. Der går nok nogle år, inden vi igen får en amerikansk præsident på besøg, men når det sker, og spørgsmålet kommer på dagsorden, bør vi pointere, at vi er glade for, at fællesskabet er under amerikansk beskyttelse, selvom Grønland ikke er til salg. ■

Når [vi igen får en amerikansk præsident på besøg], og spørgsmålet kommer på dagsorden, bør vi pointere, at vi er glade for, at fællesskabet er under amerikansk beskyttelse, selvom Grønland ikke er til salg

Steen Holm Iversen: Balladen om Grønland er ikke ovre, og intensiteten vil øges, i takt med at den amerikanske valgkamp skrider frem (23.08.2019)

Danmark og USA har i årtier haft tætte relationer i det nordatlantiske område. De er der stadig uanset de sidste par dages uskønne komedie. Sikkerhedspolitikken er sjældent styret ud fra samme rationaler som kendes fra forretningsverdenen, og verden ville på ingen måde være et bedre sted, hvis den var. Tværtimod.

DE DANSKE POLITIKERE opfører sig som »en flok provinsielle klaphatte« ved konsekvent at afvise Donald Trumps idé om at lade USA købe Grønland. Sådan [lyder det](#) fra den danske erhvervsmand og milliardær Lars Seier Christensen i Finans.dk, efter at Donald Trump onsdag valgte at aflyse sit planlagte besøg i Danmark. Årsagen: Statsminister Mette Frederiksen har kategorisk afvist at sælge Grønland og kaldt forslaget absurd.

Oven på hele den besynderlige historie, vi har været vidne til de seneste dage, føjer Lars Seier altså nu endnu et kort til bunken med sit udsagn. Hans sværmerier om et salg af Grønland var [tidligt fremme i debatten](#) og er som sådan ikke hverken overraskende eller nye.

I udgangspunktet vil jeg – uden at vide det – antage, at Lars Seier vurderer et muligt salg ud fra en ren forretningsmæssig synsvinkel og som en gestus overfor USA. I denne kontekst er Grønland som godt som en entydig – og ikke ubetydelig – udgift for det danske samfund og bør derfor afhændes. Kunne man samtidig komme den amerikanske præsident i møde og opnå fordele for danske investorer eller virksomheder, så vil et salg se tilforladelig ud på mange forretningsdrivendes bord. Problemet er, at Lars Seier ikke forholder sig til seriositeten bag den amerikanske præsidents forhandlingsoplæg.

Hvornår har man før set et seriøst forretningsforslag om køb af en virksomhed – eller som i dette tilfælde: en ø – blive annonceret og fremlagt i offentligheden på Twitter? Normalt er den slags omgærdet af store hemmelighedskræmmerier, hvor det blandt andet afklares, om sælger overhovedet VIL sælge den virksomhed eller ejendom, som man ønsker at købe. Først herefter, når underskriften er i hus, kan ”handlen” offentliggøres. Det ved Lars Seier udmærket godt fra sine egne forretninger.

Jeg er sådan set enig med Lars Seier i, at der ikke er meget at rose flertallet af de danske politikere for i denne sag. Alle har man grebet sagen med kyshånd men med vidt forskellige motiver

Jeg er sådan set enig med Lars Seier i, at der ikke er meget at rose flertallet af de danske politikere for i denne sag. Alle har man grebet sagen med kyshånd men med vidt forskellige motiver: Venstrefløjen har ikke overraskende brugt sagen til at hælde benzin på de gløderne fra 70'erne og 80'ernes ”fodnotopolitik”, både i forhold til USA og NATO, som vi formodentlig vil se forsøg på at gentænde

under Mette Frederiksens mindretalsregering.

Den borgerlige fløj har ivrigt grebet sagen, fordi den kunne aflede opmærksomheden fra det ekstremt triste, dramatisk og på mange måder umodne slagsmål, som vi er vidne til efter sammenbruddet i blå blok og Venstres sværmerier med S i valgkampen.

FAKTUM I DENNE SAG er, at Europa skylder USA sin frihed, og uden amerikanernes støtte ville vi formodentlig have haft tysk eller russisk som modersmål i dag.

Siden 1941 har Danmark vederlagsfrit stillet basefaciliteter til rådighed for USA i Grønland, og siden NATO's oprettelse i 1949 har det været en traktatmæssig præmis, at et angreb på et medlem af NATO er at betragte som et angreb på hele alliancen. Det er det kollektive bånd, der binder NATO sammen som den mest succesfulde forsvarsalliance i den nyere verdenshistorie.

Så når Lars Seier bringer et sikkerhedspolitisk argument ind i debatten ved at slå fast, at "Danmark ikke har styrke til at forsvare Grønland i krisituation", er det et forhold, som har stået funklende klart for USA i meget lang tid. Det har Danmark aldrig kunnet, og det kommer Danmark aldrig till!

Om USA reelt beskytter Danmark i en stor og farlig verden, som Lars Seier dernæst påstår, synes til gengæld mere uklart i et USA med Donald Trump som præsident. Jeg tror personligt ikke, verdens sikkerhed fylder ret meget for Donald Trump og hans administration. Det gør amerikanske arbejdspladser, amerikansk handel og amerikansk vækst.

Det eneste provinsielle, der er over de danske politikere, er, at de lod sig provokere til at reagere på et tweet, som tydeligvis var et element i en amerikansk valgkamp

Jeg er derudover overbevist om, at havde USA seriøst været interesseret i at købe Grønland, ville sagen og evt. forhandlinger have været holdt hemmelig. Der pågår løbende forhandlinger med USA om Grønland. Det har længe været kendt, at det grønlandske hjemmestyre ikke er tilfredse med den aftale, der i øjeblikket er gældende for amerikanernes brug af Thulebasen, ligesom der formodentlig også er rejst ret betydelige krav overfor USA om oprydning i den forurening, som opstod omkring Thulebasen efter det berømte flystyrt i 1968.

Dernæst bør man også notere sig den redningsoperation, som VLAK-regeringen måtte ud i for at forhindre, at vitale dele af den grønlandske infrastruktur faldt i hænderne på kineserne sidste år. Det krævede en dansk investering på 700 mio. kr. i grønlandske lufthavne.

MAN KAN SIGE, at det eneste provinsielle, der er over de danske politikere, er, at de lod sig provokere til at reagere på et tweet, som tydeligvis var et element i en amerikansk valgkamp.

Resultatet er, at Danmark nu med al sandsynlighed bliver et element i den debat om – og i værste fald et symbol på – det svigt, som mange amerikanere, inklusive særligt Donald Trump, oplever, at vi og

resten af Europa begår, når vi ikke vil leve op til aftalen om at bruge 2 pct. af BNP på vores sikkerhed og forsvar.

Det er og bliver en åben flanke, som vi og resten af Europa ikke har lukket overfor USA, og som Trump konsekvent kan smide i hovedet på de europæiske statsledere, samtidig med han kan prale med at have tvunget europæerne til at hæve deres forsvarsbudgetter. Altså noget som ingen anden amerikansk præsident har opnået i nyere tid. Dermed er der nok ingen tvivl om, at balladen om Grønland ikke er ovre, og at intensiteten vil øges, i takt med at den amerikanske valgkamp skrider frem.

Der bliver masser af investeringseventyr – også for Lars Seier – hvis den gensidige afhængighed håndteres klogt, og ikke mindst i et tæt samarbejde og forståelse med grønlænderne

I går nat nåede vi efter min opfattelse så endnu et nyt lavpunkt i de danske reaktioner, da Lars Løkke Rasmussen, som han har gjort adskillige gange tidligere, holdt døde danske soldater fra Irak og Afghanistan op som skjold imod amerikansk kritik. Han er desværre ikke alene om at gøre brug af det argument, og det støder mig både som veteran, som officer og som menneske. Jeg spekulerer hver gang det sker på, hvordan de pårørende har det med, at deres far, kæreste, bror eller søster bliver brugt i et politisk slagsmål, der dybest set handler om at sammenligne en vis legemsdel.

Lev i stedet op til de løfter, I har givet skiftende amerikanske præsidenter og få så genoprettet balancerne i det forsvar, som i årtier har været jeres foretrukne katalysator for geografisk balance i Danmark og et handelspolitisk internationalt brækjern af primær gavn for gavn for dansk industri.

Danmark og USA har i årtier haft tætte relationer i det nordatlantiske område. De er der stadig uanset de sidste par dages uskønne komedie. I takt med Nordvestpassagen åbnes, og Grønland rammes af klimaforandringer, vil den geopolitiske situation også ændre sig. Der bliver masser af investeringseventyr – også for Lars Seier – hvis den gensidige afhængighed håndteres klogt, og ikke mindst i et tæt samarbejde og forståelse med grønlænderne. I disse dage tror jeg, mange grønlændere har fået genopfrisket fornuften i Rigsfællesskabet og erkendt, at det har været en fordel ikke at stå alene mod den amerikanske præsident.

Sikkerhedspolitikken er sjældent styret ud fra samme rationaler, som kendes fra forretningsverdenen, og verden ville på ingen måde være et bedre sted, hvis den var. Tværtimod. ■

**Sikkerhedspolitikken er sjældent styret ud fra samme rationaler, som kendes fra forretningsverdenen, og verden ville på ingen måde være et bedre sted, hvis den var.
Tværtimod**

Seniorforsker Hans Mouritzen: Trump har slet ikke brug for at købe Grønland, for USA kan allerede gøre, hvad de vil (24.08.2019)

”USA kan anlægge baser i Grønland, hvor de vil, de har lov til at færdes mellem baser uden at spørge danske myndigheder, og de kan rejse ind i Grønland uden pas eller visum, og uden det koster noget. Interesserne er de samme som før. Men forhåbentlig er Danmark blevet mere opmærksom på egne interesser.”

RÆSON: I medierne de seneste dage har vi hørt politikere sige et klart nej til et salg af Grønland, mens man har hørt eksperter, blandt andre Martin Breum, sige, at det påståede ønske fra Trumps side stadig skal tages alvorligt, da det bunder i et ønske om en endnu stærkere amerikansk tilstedeværelse i Grønland. Er der sket noget særligt den seneste tid, som gør, at USA har en ekstra stor interesse i at manifestere sig i Grønland lige netop nu?

MOURITZEN: Et svar kunne være, at Arktis i nogen grad er ved at blive militariseret. Under Den Kolde Krig var USA meget involveret i Arktis på grund af Thule-radaren [radarstation på Thulebasen i Nordøstgrønland, som skulle advare det amerikanske militær om et nært forestående ballistisk atommissilangreb, red.], men så i 90'erne, da Sovjetunionen opløstes, aftog interessen. I slutningen af 00'erne vakttes interessen på ny. Rusland, Canada, Danmark, Norge og også Kina var meget interesserede. Men ikke USA.

USA's interesse i Arktis har altid været bundet op på det sikkerhedspolitiske forhold til Rusland. Den bunder ikke i ressourceudvinding, klimahensyn eller noget helt tredje. Men i og med at der er ved at ske en militarisering i Arktis, er der fornyet interesse. Rusland har en meget lang kystlinje ud til Arktis, mens USA kun har Alaska. Grønland ligger inde midt i det hele, så det vil være en godbid for hvem som helst at have Grønland som en fremskudt base.

RÆSON: Der er altså ikke nogen konkrete økonomiske fordele for USA ved at interessere sig i Grønland?

MOURITZEN: Det kan godt være, at råstofferne deroppe har skabt en yderligere interesse. Der er nogle sjældne jordarter, som er vigtige, blandt andet til produktionen af mobiltelefoner, som findes meget få steder, blandt andet i Grønland. Så kan det jo også være, at man i fremtiden kan udvinde olie. Det er selvfølgelig ikke så grønt, men det er jo ikke alle, der tager det lige højtideligt. Hvis man tænker meget langt, så er Grønland sikkert en god forretning.

RÆSON: Nu får Trump jo nok næppe lov til at købe Grønland. Men er der så andre ting, han ville kunne kræve af Danmark og Rigsfællesskabet?

MOURITZEN: Nej, han kan ikke rigtig kræve noget. Han har heller ikke brug for det, for USA kan gøre, hvad de vil. Jeg har lige genlæst Grønlandsaftalen fra 1951, og når man læser den, så står der, at USA skal have råderet over Grønland militært. De kan anlægge baser, hvor de vil, de har lov til at færdes mellem baser uden at spørge danske myndigheder, og de kan rejse ind i Grønland uden pas eller visum, og uden det koster noget. Mange andre steder i verden skal man betale et beløb hver måned, hvis man vil have en base. Der står ydermere, at hvis man forlader en base, så skal man ikke rydde op efter sig. Så den aftale er helt utrolig at læse. De danske politikere stod i en svær position på det tidspunkt, så de er gået med til nærmest hvad som helst.

Den store mangel ved Danmarks kontrol over Rigsfællesskabet er jo, at vi ikke kan overskue territoriet, fordi det er så kæmpestort, og det har alle dage været en mangel

RÆSON: Hans Peter Michaelsen, major og militæranalytiker ved Center for Militære Studier, har sagt til TV2 Nyhederne, at han tror, USA snart vil spille ud med et ønske om øget overvågning af strategisk vigtige områder i Grønland. Til det mener han, at Danmark enten kan sige til amerikanerne, at de må klare det selv, ligesom under Den Kolde Krig, eller vi kan vælge at samarbejde, hvilket han mener, vil være klogest. Tænker du, at det vil være gavnligt for Danmark at samarbejde med USA om fx øget overvågning i Grønland?

MOURITZEN: Ja, hvis det bare er overvågning, det handler om. Den store mangel ved Danmarks kontrol over Rigsfællesskabet er jo, at vi ikke kan overskue territoriet, fordi det er så kæmpestort, og det har alle dage været en mangel. Så det er i Danmarks egen interesse, at vi er i stand til at overvåge territoriet og ikke bare overlader det til amerikanerne.

RÆSON: På TV 2 News forleden argumenterede professor Mikkel Vedby Rasmussen for, at ikke alle områder i Arktis er lige militariserede – det er særligt området omkring Rusland, der er dét. Og i den del af Arktis er spændingerne ret store, men i den anden ende af Arktis – ved USA og Canada – er der ingen rigtige spændinger. Så hvem der får ret til hvilke territorier og ressourcer, er spørgsmål, der stadig ligger langt ude i fremtiden. På den måde bliver vi nødt til at se Arktis som delt i to. Hvad tænker du om den forestilling?

MOURITZEN: Arktis er jo stort, men man skal også huske – og det synes jeg, der er nogen, der indimellem glemmer – at når Rusland opruster langs sin arktiske kyst, så er det, fordi de har fået en ny militær front. Tidligere havde de kun en vest- og en sydfront, men i og med isen er smeltet, har de også fået en nordfront – og der er det klart, at de må beskytte sig. Så mange af de installationer, de er ved at oprette, er ikke offensive; det er for at beskytte deres territorium. De kan så blive tolket offensivt fra et vestligt synspunkt, og så er det, man får en gensidig oprustning. På den måde kan mistillid føre til, at begge parter opruster, og det er uheldigt.

Men Danmarks politik har hele tiden været, at vi går ind for afspænding i Arktis. Det kan godt være, vi kan have uenigheder med russerne andre steder, men oppe i Arktis skal vi prøve at bibeholde det gode samarbejde, bl.a. i Arktisk Råd og i Arctic Five [A5, red.], som består af de lande, der har kyst ud til Polarhavet. Og der arbejder vi godt sammen, fordi vi har sammenfaldende interesser. Det har hele tiden været Danmarks kurs. Det kan godt være, at USA kommer og siger, at nu skal der oprustes, men det er jo ikke i Danmarks interesse. Så vi har ikke de samme opfattelser som USA på alle punkter, og det er vigtigt, vi holder fast i det.

RÆSON: I en artikel i 'Survival' fra 2017 skriver du, at vi befinder os i en såkaldt tripolær verden, hvor USA, Kina og Rusland kæmper om magten. I denne verdensorden argumenter du for, at der er to forskellige positioner, USA-allierede småstater kan indtage på den politiske scene: En position, hvor man er villig til at imødekomme store krav fra USA om fx at styrke forsvarsbudgettet af frygt for at blive ladet alene, og så en mere neutralistisk position, hvor man forsøger at imødekomme Rusland for på den måde at vise, at man ikke er i kløerne på USA. Hvad vil vores strategi være, når det kommer til Arktis?

MOURITZEN: Vi er USA's allierede i NATO, så der er ingen tvivl om, hvilken side vi står på. Vi er fuldt og helt allierede med NATO-landene, og vi er meget solidariske, hvis man tænker på alle de operationer, vi har været med i for at please amerikanerne. Men når det kommer til Arktis, er vores standpunkt, at NATO skal holde lav profil.

Jeg vil ikke sige, at vi skal spille på to heste. Men vi skal fremme Rigsfællesskabets interesser. I Arktisk Råd skifter alliancerne løbende, så man kan ikke på forhånd sige, hvem der er allieret med hvem. Det vil vi gerne bibeholde, i stedet for at det bliver delt op mellem to blokke.

Vi skal tænke på, hvad vores egne interesser er. Nogle gange er det tæt på Rusland, nogle gange tæt på USA

RÆSON: Har vi overhovedet mulighed for at få indflydelse blandt de store lande, som alle har interesse i Arktis? Hvad er vores mulighed for at styrke de institutionelle rammer om det arktiske samarbejde?

MOURITZEN: Vi har hele tiden været med til at styrke Arktisk Råd, og så er vi initiativtager til A5. Vi har fremtidige forhandlinger om sokkeldelingen i Polarhavet med Rusland, og der kan det være meget godt at have et rimelig godt forhold, inden man starter de forhandlinger. Vi skal tænke på, hvad vores egne interesser er. Nogle gange er det tæt på Rusland, nogle gange tæt på USA.

RÆSON: Nord Stream 2 er en sag, hvor Danmark reelt har haft mulighed for at vælge side ved enten at godkende en russisk gasledning, der skulle gå igennem dansk farvand, eller lytte til USA, der har advaret om, at vi gør os mere afhængig af russisk gas. Her har vi valgt at tøve så meget med Ruslands ansøgning, at de har trukket den ene af tre ansøgninger tilbage. Vi har dermed ikke for alvor stødt nogen af dem, men heller ikke gjort nogen specielt glade. Har den beslutning nogen betydning for vores forhold til hhv. Rusland og USA?

MOURITZEN: Vi har trukket tiden ud bureaukratisk, og det har da uden tvivl irriteret Rusland, fordi gasledningen bliver dyrere og skal gå en omvej udenom Bornholm. Men jeg har hørt udtalelser fra det amerikanske udenrigsministerium om, at man er tilfredse med, at vi har trukket tiden ud og har kommet grus i maskineriet. Der har vi på en måde ligget tættest på amerikanerne.

RÆSON: Tror du, at vores valg om at tøve så længe med ansøgningen har gjort russerne mere tilbøjelige til at trodse os i Arktis-samarbejdet?

MOURITZEN: Ja, det er et meget interessant spørgsmål, om der er en kobling mellem de to ting. Den danske politik er at sige, at der ikke er nogen kobling – at vi godt kan føre en hård linje i Østersøen, og så kan vi alligevel have et godt samarbejde med russerne om Arktis. Men så er spørgsmålet, om det er rigtigt. Det er jeg ikke sikker på, det er. Man kan i hvert fald godt frygte, at sagen om Nord Stream 2 kan få konsekvenser for samarbejdet i Arktis.

RÆSON: Tænker du, at grunden til, at vi har været så tøvende med Nord Stream 2-ansøgningen bunder i, at vi gerne vil være loyale overfor USA?

MOURITZEN: Jeg ved det ikke helt, for jeg synes, Danmark har ageret underligt i den her sag. Jeg mener, at vi for længst skulle have sagt ja til den gasrørledning. Men der er en hel masse lande, der har presset på, og også fra USA er der en hel masse rådgivere, der har presset på, og som har haft en

mening om, hvad vi skulle gøre. Og så har vi blæst på tyskerne og russerne, som er dem, der er interesserede i gasledningen.

Grønlænderne bliver endnu mere bevidste om deres værdi. Så selvom de siger, at de ikke er til salg, så vil det styrke grønlandernes opfattelse af at være eftertragtede

RÆSON: Hvordan vil magtbalancen mellem Rusland, Kina og USA ændres i tilfælde af en større amerikansk militær tilstedeværelse på Grønland?

MOURITZEN: Det kommer an på, hvad det er. Foreløbig har de Thulebasen, der er blevet opdateret i flere omgange. Så er jeg ikke sikker på, hvad de yderligere forestiller sig, men det er muligt, at de vil have nogle anlæg, der skal forsvare Thulebasen. Derimod kan man sige, at al den opmærksomhed, der er lige nu, kan være med til at øge hypen omkring Grønland. Der er jo ingen som Trump og USA, der kan skabe opmærksomhed. Når de interesserer sig for noget, så interesserer alle mulige andre sig også for det, og det kan skabe den utilsigtede konsekvens, at grønlanderne bliver endnu mere bevidste om deres værdi. Så selvom de siger, at de ikke er til salg, så vil det styrke grønlandernes opfattelse af at være eftertragtede.

RÆSON: Den store opmærksomhed er således noget, de kan bruge rent strategisk?

MOURITZEN: Det kan du tro, de kan. For når nu den her salgssnak har lagt sig lidt, så vil grønlanderne kunne sige til danskere: ”Der kan i bare se, hvor stor interesse der er for os, og nu skal I til at behandle os bedre, for ellers kan det da godt være, vi vil være selvstændige snart”. Her var landsstyrets [Naalakkersuisut, red.] svar til Trump også meget fint formuleret: ”We are open for business but not for sale”.

RÆSON: Hvor alvorlig er den nuværende diplomatiske krise mellem Danmark og USA, og vil den have nogen betydning for samarbejdet i Arktis?

MOURITZEN: Krisen vil hurtigt blive glattet ud – det ser vi allerede – men der vil være en sten i skoen, så længe Trump er præsident. Den ændrer dog intet ved situationen i Arktis: Interesserne er de samme som før. Forhåbentlig vil Danmark dog blive mere opmærksom på egne interesser. ■

Krisen vil hurtigt blive glattet ud – det ser vi allerede – men der vil være en sten i skoen, så længe Trump er præsident. Den ændrer dog intet ved situationen i Arktis: Interesserne er de samme som før
